

279

ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΟΣ ΛΟΓΟΣ

Ἐκφωνηθεὶς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Κωνσταντίνου Γκίκα
ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 40 ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ

Ίωάννου Βλάχου

Οἱ συγγενεῖς, οἱ φίλοι, οἱ συνεργάτες καὶ οἱ γνωστοὶ τοῦ Ἰωάννου, συγκεντρωθήκαμε ἐδῶ, ὅχι γιὰ νὰ χαροῦμε τὸ γάμο του, ἀλλὰ γιὰ νὰ πενθίσουμε τὸ θάνατό του.

Τὸ θάνατο ποὺ ἥλθε τόσο ἀπροσδόκητα καὶ τόσο νωρίς, γιὰ νὰ ἀνακόψῃ τὴν πιὸ καρποφόρα πνευματικὴ δημιουργία στὴ περίοδο τῆς πλήρους ὡριμότητος.

Κανεὶς δὲν ἔφαντάζετο ὅτι ὁ γεμᾶτος σφρῆγος καὶ ἐπαρχιακὴ ζωντάνια Ἱωάννης θὰ ὑπέκυπτε τόσο γρήγορα στῆς ἐποχῆς τὴν νόσο. Καὶ κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ ὑποψιαστῇ ὅτι δώδεκα μόλις ἡμέρες μετὰ τὴν ἐκδημία του, θὰ ἐπαιρνε μαζύ του τὸ ἀγαπητώτερό του στὴ γῆ πρόσωπο, τὴ μητέρα ποὺ τὸν γέννησε.

Ἐτσι ἡ πατρική του οἰκογένεια ὑπέστη δύο κεραυνικὰ θανατικὰ πλήγματα, τὰ πιὸ δυνατά.

Ο Ἱωάννης Βλάχος γεννήθηκε στὰ Κάτω Πορροία Σερρῶν τὸ 1936. Παρακολούθησε ἐκεῖ τὰ μαθήματα τῆς στοιχειώδους καὶ μέσης Ἐκπαιδεύσεως διακρινόμενος γιὰ τὸ ἥθος καὶ τὴν ἐπίδιοση.

Φλεγόμενος ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία τῆς Ἱερᾶς Ἐπιστήμης, εἰσήχθη στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀπὸ ὅπου ἔλαβε τὸ πτυχίον τὸν Νοέμβριο τοῦ 1960. Χαρακτηριστικὸ τῆς ἐπιμελείας του καὶ τῆς πνευματικῆς του ἰκανότητος ἦτο, τὸ ὅτι περνοῦσε τὰ μαθήματα κάθε ἔτους σὲ μιὰ περίοδο ἔλαβε καὶ τὸ πτυχίον.

Στὴ συνέχεια ὑπηρέτησε στὴν ἀεροπορία ὡς ἀνθυποσμηναγὸς στὴ θρησκευτικὴ ὑπηρεσία. Τοῦ δόθηκε ἔτσι ἡ εὐκαιρία ἐπισκεπτόμενος τὶς διάφορες μονάδες τῆς Ἀττικῆς, νὰ μεταδίδῃ στὰ στρατευμένα νειάτα, τὸ παλιὸ τῆς καρδιᾶς του καὶ τὴν ἀλήθεια τὴν ὑπερέχουσα πάντα νοῦν.

Μετὰ τὴν ἀποστρατείαν του εἰργάσθη ὡς θεολόγος καὶ φιλόλογος καθηγητὴς στὴν Ἰδιωτικὴ ἐκπαίδευση καὶ συγκεκριμένα στὰ ἐκπαιδευτήρια «Κορίλλη καὶ Καργάκου».

Παράλληλα πρὸς τὰ καθηγητικά του καθήκοντα ἥσθάνετο βαθὺν τὸν πόθο τῆς περαιτέρω μορφώσεως καὶ ἐπιστημονικῆς καταρτίσεως.

Διὰ τοῦτο δχι μόνον μελετοῦσε συνεχῶς, ἀλλὰ συνέχισε τὶς σπουδές του στὴ Φιλοσοφικὴ Σχολή, λαβών τὸ πτυχίο τοῦ φιλολόγου. Ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα συνέχισε ἐπὶ δύο χρόνια μεταπτυχιακὲς σπουδὲς στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν στὸ μάθημα τῶν παιδαγωγικῶν. Ἐτσι ἔλαβε πολύπλευρη Θεολογικὸ-φιλολογικὴ μόρφωση, τὴν ὅποια συνεχῶς διηγεύεται μὲ τὶς συνεχεῖς μελέτες του.

Ο Ἰωάννης Βλάχος ὑπῆρξε καὶ δόκιμος συγγραφεὺς, συγγράψας τρεῖς ἐργασίες παιδαγωγικοῦ καὶ ιστορικοῦ περιεχομένου. Καὶ αὐτὸς ἦταν μὲ δυὸ λόγια ὁ Ἰωάννης Βλάχος σὰν ἐπιστήμων.

Ο πλήρης ἐπιστημονικός του καταρτισμὸς καὶ ἡ ἀγάπη του γιὰ τὴ νεολαία τοῦ ἔδιδε τὰ προσόντα καὶ τὴν προνομιακὴν θέσιν νὰ ποδηγετήσῃ τοὺς νέους. Καὶ ἀπεδείχθη πράγματι ἔνας μεγάλος διδάσκαλος. Μὲ τὰ ἐπιστημονικά του ἐφόδια, μὲ τὴν ἀδιάκοπη μελέτη του, μὲ τὴ παιδαγωγικὴ του ἀγάπη, μὲ τὴν ἀπλότητά του, μὲ τὴν ταπείνωση καὶ τὴν ὅλη του προσωπικότητα, ἐσπερνε πλούσια στὶς ψυχὲς τῶν μαθητῶν του, δχι μόνο τῆς γνώσεως τὸ σπόρο, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρετῆς τὴ νοσταλγία. Ἡ διδασκαλία του ἦταν πραγματικὴ μυσταγωγία ποὺ τελοῦσε μέσα στὴ τάξη καὶ μέσα στὴ ψυχὴ τοῦ κάθε μαθητοῦ σὰν ιερέας ποὺ ἔτρεμε τὸ ὄψος καὶ τὴ σπουδαιότητα τῆς ἀποστολῆς του.

Οἱ μαθηταί του ἔβλεπαν στὸ πρόσωπό του τὸ σοφὸ διδάσκαλο καὶ τὸν γεμάτο καλωσύνη ἀνθρωπο. Γι' αὐτὸ τὸν ἀγαποῦσαν μὲ ὅλη τους τὴ ψυχὴ. Τὸν ἐσέβοντο ὅσον ὀλίγους διδασκάλους.

Ἀκόμα καὶ ἥλικιωνένοι κληρικοί, στὴν Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ Καβάλας, ὅπου ὑπηρετοῦσε ἀπὸ τὸ 1977, ὑπεκλίνοντο μπροστὰ στὸ πελώριο ἥθικὸ καὶ ἐπιστημονικὸ ἀνάστημα ποὺ περιέβαλε τὸ μικρὸν δέμας.

Ἡ ἀξία τοῦ διδασκάλου ἀπεδείχθη καὶ κατὰ τὴν κηδείαν του, ὅπου ἦ ἐκατοντάς τῶν ιερέων μαθητῶν του ἔκλαιε γοερῶς τὴν ἀπώλεια τοῦ μεγάλου διδασκάλου των.

Ἄλλὰ ὁ Ἰωάννης Βλάχος δὲν ἦτο μόνον βαθὺς ἐπιστήμων καὶ διδάσκαλος μεγάλος, ἀλλὰ ἦτο πρὸ πάντων ἀνθρωπος.

Εἶχε ξεπεράσει τὸν τύπο τοῦ καλοῦ κάγαθοῦ τῶν ἀρχαίων καὶ εἶχε προχωρήσει στὸ τύπο τοῦ ἐν Χριστῷ ἀνακαινισθέντος ἀνθρώπου.

Εἶναι δύσκολο νὰ ἀπαριθμίσῃ κανεὶς τὸ πλῆθος τῶν ἀρετῶν ποὺ κοσμοῦσαν τὸν φίλο μας.

Ἡταν μιὰ λαμπάδα ποὺ ἔλυσε γιὰ νὰ θερμαίνῃ μὲ τὴν ἀγάπη του καὶ νὰ φωτίζῃ τοὺς ἄλλους. Πρῶτα τοὺς οἰκείους του, τῶν ὅποιων εἶχε ἐπωμισθῆ τὶς εὐθύνες καὶ τὶς φροντίδες. Τὸν ἔκαιγε ἡ τακτὸποίηση τῶν ἀδελφῶν του περισσότερο, ἀπὸ τὴ δική του ἔξασφάλιση. Ἐκανε ὅ, τι ἦτο ἀνθρωπίνως δυνατὸ γιὰ νὰ τοὺς δῆ νὰ εύτυχοῦν. Ἀλλὰ καὶ σὲ ὄλους ὅσοι τὸν γνωρίσαμε πρόσφερε τὴν ἀφειδώλευτη ἀγάπη του. Δὲν

ύπάρχει κανεὶς μας ποὺ νὰ μὴν ἔχουμε ἔξυπηρετηθῆ ἀπὸ τὸν Ἱωάννη Βλάχο. Ἡταν δὲ ἄνθρωπος ποὺ δὲν γνώριζε τὸ ὅχι σὲ ὅτι τοῦ ζητούσαμε ἀνεξαρτήτως πόσο [θὰ τοῦ] στοίχιζε ἡ ἔξυπηρέτησίς μας, ύλικὰ ἥ πνευματικά.—Διακριτικὸ τῆς προσωπικότητός του γνώρισμα ἦτο καὶ ἡ ταπείνωση.—Ἐνῶ εἶχε τόσα προσόντα, τόσες ίκανότητες, τόσο ὑψηλὰ ιστάμενες γνωριμίες, ποτὲ δὲ προέβαλε τὸν ἑαυτό του, ποτὲ δὲν χρησιμοποίησε γιὰ τὴν αὐτοπροβολή του τοὺς γνωστούς του. Πάντα ἀφάνιζε τὸν ἑαυτό του. Πάντα σιωποῦσε. Ἡταν δὲ ἄνθρωπος δὲ λάθε βιώσας.

Ἡ πραότης καὶ ἡ ἡρεμία ποτὲ δὲν τὸν ἐγκατέλειπε. Ὁσα καὶ ὅν ἥταν τὰ κτυπήματα τῆς ζωῆς ποτὲ δὲν ὀργίζετο, ποτὲ δὲν ἔχανε τὴν ἡρεμία του καὶ κανεὶς δὲν ἀντιλαμβάνετο τὸν ἐσωτερικό του ἀγῶνα καὶ τὴν πάλη ποὺ τοῦ δημιουργοῦσαν τὰ ἀτομικά, οἰκογενειακὰ καὶ ἐπαγγελματικά του προβλήματα.

Πάντα εὔγενής καὶ διακριτικός. Ποτὲ δὲν ἐπισκεπτόταν καὶ τὰ πιὸ φιλικά του πρόσωπα χωρὶς νὰ τοὺς πάῃ ὅτι τοὺς ἀρεσε. Λίγα λουλούδια, μερικὰ γλυκά, κάποιο βιβλίο καὶ ὅ,τι ἄλλο ἡ ἐφευρετική του ἀγάπη διάλεγε.

Θὰ ἔχρειάζετο πολὺς χρόνος γιὰ νὰ ἀπαριθμίσῃ κανεὶς τὶς ἀρετὲς τοῦ μεταστάντος. Δύσκολα ἡ μᾶλλον ἀδύνατον νὰ βροῦμε ἓνα ἐλάττωμα, κάποια μικρότητα, μιὰ ἀδυναμία. Γι' αὐτὸ δὲ θάνατός του μᾶς πίκρανε πάρα πολύ. Παρηγορούμεθα ὅμως μὲ τὴ σκέψη ὅτι θὰ βρῇ ἡ ψυχή του δικαίωση καὶ ἀνάπταση κοντά στὸ θεὸ ποὺ τόσο ἀγάπησε καὶ μὲ τόσο ζῆλο ὑπηρέτησε.

Γιὰ μᾶς δὲν πέθανε. Ζεῖ στὴ μνήμη μας σὰν σοφός, σὰν πετυχημένος δάσκαλος, σὰν ἀληθινὸς ἄνθρωπος, σὰν χριστιανός.

Πέθανε τὴν 29-1-1980, ἡμέρα Δευτέρα καὶ ὥρα 7 π. μ.